

של אדם, וכן (סוטה ב ע"א) קשה לזווג כקריעת ים סוף, כלומר כל הטוב שיש לישראל ^{אוצר החכמה} הכל הוא חוץ לטבע, כי לישראל יש מזל רע ולפי מזלם אינו ראוי להם שום טוב, והכל הוא חוץ לטבע כמו קריעת ים סוף, ולזה אמר דקריעת ים סוף קשה מ"מ יציאת מצרים קשה ממנו, כלומר שקריעת ים סוף אינו קשה רק בערכו, ויציאת מצרים קשה כביכול אף בערכו שבחר הרע במיעוטו. ולזה הזכיר ביציאת מצרים שם ה' שהיה בתוקף מדת הרחמים, משא"כ קריעת ים סוף שכבר היה אחר שאהב אותנו כמו שנאמר אהבת כלולותיך ולא היה הדבר בקישוי אצלו, רק שהיה קשה בערכו. ואף שאמרו בקריעת ים סוף ג"כ מה נשתנו אלו מאלו, לא אמרו זה רק על הרשעים שהיה שם ג"כ ופסל מיכה ירדו, אבל בכללן היה אהבה כדכתיב אהבת כלולותיך.

וזה מאמר המדרש שהתחלנו בו כי אמרו בש"ס (מגילה י ע"ב) כל מקום שנאמר ויהי אינו אלא צער, והיה הוא שמחה, וזהו עיקר בקשת יעקב והיה ה' לי לאלהים, כלומר שיהיה בשמחה, וזהו שאמרו במדרש (בר"ר מב, ג) שהקב"ה אמר כל הנחמות בלשון והיה, שהכוונה שהבטיחו שיהיו כל הישועות בשמחה לפני הקב"ה. וחשב ארבע הבטחות כנגד ארבעה גאולות שהזכיר ביציאת מצרים, והוצאתי והצלתי וגאולתי ולקחתי, וכבר פרשתי בספר מעשה נסים שלי (הגש"פ סוף פיס' ברוך המקום) שהצלה הוא מעבדות לחירות, והיציאה הוא היציאה ממצרים אל ארץ הקדושה, וגאולה הוא לשון קנין כמו שנאמר (רות ד, ז) על הגאולה ועל התמורה, והוא מה שקננו לו יתברך לעבדים, ולקחתי הוא מלשון קידושין, כענין שאמרו בריש קידושין (ב ע"א) דיליף

קיחה קיחה, וכענין שנאמר (הושע ב, כא) וארשתיך לי לעולם. ובגאולה העתידה יהיו כל אלו הדברים בתוספות טובה, כנגד הצלה מעבדות ביציאת מצרים ששה חדשים קודם הפסקת השיעבוד ולא יצאנו רק מהמרירות, משא"כ בגאולה העתידה אמרו בעירובין (מג ע"ב) שמיד שאתי משיח הכל עבדים לישראל, ונאמר (ישעי' מט, כג) והיו מלכים אומניך, וזה שאמרו (יואל ד, יח) והיה ביום ההוא יטפו ההרים עסיס, והרים נאמר ג"כ על מלכים ושרים כדכתיב (מיכה ו, ב) שמעו הרים את דבר ה', כלומר שהמלכים ושרים יובילו שי כדכתיב והיו מלכים אומניך. וכנגד הוצאה ממצרים לארץ הקדושה לבסוף יהיה בתוספת טובה, שבכל מקום אשר ידרך כף רגליכם יקדש, והיינו שיאציל מקדושת ירושלים על כל העולם, ולזה אמר (זכריה יד, ח) והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים, כלומר קדושה על כל מקום אשר ידרוך כף רגליהם. ונגד גאולה שהוא קנין כתיב (ישעי' יא, יא) ביום ההוא יוסיף ה' לקנות שאר עמו. ונגד לקיחה שהוא קדושין שהיה בשעת נתינת התורה שכתוב ביה קול שופר, וכתיב (שם כז, יג) והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול. והכל כתיב בלשון והיה, שיהיה הכל בשמחה.

אך היסורים מוכרחים הם לקבלת הטובות, שאי אפשר להתקיים הטובות שהבטיח הקב"ה רק על ידי יסורים, וכמו שאמר (שיר השירים ח, ד) השבעתי אתכם בנות ירושלים מה תעירו וכו' מי זאת עולה מן המדבר, כלומר ראה חשיבות עולה מן המדבר אשר היתה אז מתרפקת על דודה, ועם כל זה תחת התפוח עוררתך שהוצרך הקב"ה לכפות ההר כגיגית, ושמה חבלתך כלומר עשו לך חבלי לידה. ומה שאמר פעם אמש ופעם יולדתך,